

INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU CRNE GORE

***PROGRAM RADA I PLAN DONOŠENJA
CRNOGORSKIH STANDARDA ZA 2017. GODINU***

Podgorica, januar 2017. godine

Sadržaj:

<i>Pravni osnov za izradu dokumenta</i>	3
1. <i>Značaj i ciljevi standardizacije</i>	4
2. <i>Program rada i plan donošenja crnogorskih standarda za 2017. godinu</i>	4
2.1. <i>Uopšteno</i>	4
2.2. <i>Program rada</i>	5
2.2.1. <i>Poslovi standardizacije i prodaje standarda</i>	5
2.2.2. <i>Informacioni sistem i pružanje informacija</i>	5
2.2.3. <i>Razvoj ljudskih resursa</i>	6
2.2.4. <i>Međunarodna saradnja</i>	6
2.2.5. <i>Poslovi podrške državnoj upravi</i>	6
2.2.6. <i>Saradnja sa drugim institucijama</i>	7
2.2.7. <i>Projekti tehničke pomoći</i>	7
2.3. <i>Plan donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata</i>	7

PRA VNI OSNOV ZA IZRADU DOKUMENTA

Pravni osnov za donošenje Programa rada i plana donošenja crnogorskih standarda za 2017. godinu sadržan je u odredbi člana 6 stav 1 tačka 9 Zakona o standardizaciji (Službeni list CG, broj 13/2008).

Godišnji Program rada i plan donošenja crnogorskih standarda usvaja Skupština Instituta uz saglasnost Osnivača u skladu sa članom 9 stav 1 tačka 4 Odluke o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore (Službeni list RCG, broj 21/2007).

Upravni odbor u okviru svoje nadležnosti predlaže Skupštini na usvajanje Program rada i plan donošenja crnogorskih standarda i daje na saglasnost Skupštini predlog Ugovora o izvođenju na osnovu člana 13 stav 1 tačka 2 Odluke o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore (Službeni list RCG, broj 21/2007).

Institut za standardizaciju Crne Gore u okviru svoje djelatnosti realizuje Ugovor koji se zaključuje između Vlade Crne Gore (Osnivača) i Instituta za svaku poslovnu godinu (Ugovor o izvođenju), a kojim se uređuju prava i obaveze Osnivača i Instituta u vezi sa brojem standarda i srodnih dokumenata, kao i finansijskim sredstvima za tu godinu a koja se od strane Osnivača obezbeđuju za rad Instituta shodno članu 4 stav 1 tačka 19 Odluke o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore (Službeni list RCG, broj 21/2007). Skupština Instituta daje saglasnost na predlog Ugovora o izvođenju.

Članom 18 Odluke o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore (Službeni list RCG, broj 21/2007) predviđeno je da se iz Budžeta RCG Institutu obezbeđuju sredstva neophodna za:

- sprovođenje Ugovora o izvođenju;
- plaćanje članarine po osnovu članstva u evropskim (CEN, CENELEC, ETSI) i međunarodnim organizacijama za standardizaciju (ISO, IEC);
- sprovođenje međunarodne saradnje u ime Crne Gore u oblasti standardizacije, kao što je predstavljanje u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju.

1. ZNAČAJ I CILJEVI STANDARDIZACIJE

Potreba kontinuiranog razvoja sistema standardizacije u Crnoj Gori definisana je sljedećim dokumentima i odlukama, a koje su od suštinskog značaja za tekuće integracione procese:

- Sporazum o tehničkim preprekama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije (STO), koji u Aneksu 3 sadrži Kodeks dobre prakse za izradu, donošenje i primjenu standarda;
- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji (SSP), koji se članom 77. odnosi na obavezu jačanja sistema standardizacije u Crnoj Gori;
- Sporazum CEFTA (Centralnoevropski Sporazum o slobodnoj trgovini), koji se članom 13. odnosi na obavezu jačanja sistema standardizacije u Crnoj Gori,
- Kriterijumi evropskih organizacija za standardizaciju koje mora ispuniti nacionalno tijelo za standardizaciju da bi steklo status punopravnog članstva u tim organizacijama (6+3 kriterijuma CEN/CENELEC za punopravno članstvo);
- Nacionalna strategija Crne Gore za pristupanje Evropskoj uniji, kojom se utvrđuje dugoročna politika Crne Gore prema Evropskoj uniji;
- Strategija Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018. godine i
- Strategija razvoja standardizacije u Crnoj Gori.

U cilju ispunjenja obaveza koje je Crna Gora preuzela gore navedenim dokumentima, te radi što brže integracije u međunarodne i evropske tokove, Institut za standardizaciju, kao nacionalno tijelo za standardizaciju Crne Gore, ima obavezu i zadatak da osmisli, organizuje i izvrši što bržu harmonizaciju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata sa međunarodnim i evropskim standardima i srodnim dokumentima, poštujući evropska i međunarodna normativna akta, uključujući Regulativu EU 1025/2012.

Institut za standardizaciju Crne Gore teži da ispuni zahtjeve za punopravno članstvo u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju (ISO, IEC, CEN, CENELEC, ETSI) i aktivno učestvuje u njihovom radu. Institut, takođe, podstiče saradnju svih zainteresovanih strana i vodeći se principom konsenzusa doprinosi pripremi i donošenju standarda i srodnih dokumenata na nacionalnom, evropskom i međunarodnom nivou, pri čemu u svom radu primjenjuje načela dobrovoljne standardizacije i ostala načela propisana Kodeksom dobre prakse za izradu, donošenje i primjenu standarda iz Sporazuma o tehničkim preprekama trgovini STO. Shodno tome, definisani su opšti ciljevi prema:

1. nacionalnoj politici,
2. zahtjevima za članstvo u međunarodnim i evropskim organizacijama,
3. korisnicima i
4. potrebama razvoja unutrašnje organizacije Instituta.

2. PROGRAM RADA I PLAN DONOŠENJA CRNOGORSKIH STANDARDA ZA 2017. GODINU

2.1 Uopšteno

Shodno raspoloživim sredstvima predviđenim Zakonom o budžetu za 2017. godinu za rad Instituta za standardizaciju Crne Gore, planirano je donošenje 2.000 crnogorskih standarda i srodnih dokumenata poštujući zahtjeve i preporuke međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju.

Kroz rad stručnih tijela Instituta na pripremi i donošenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata, tokom 2017. godine nastaviće se saradnja sa organima državne uprave, privrednim, vanprivrednim, naučno-istraživačkim i strukovnim organizacijama, kao i drugim zainteresovanim stranama.

U toku 2017. godine Institut će nastaviti sa pružanjem podrške Vladi Crne Gore i organima državne uprave na poslovima usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, a u vezi sa problematikom standardizacije i standarda.

Institut će održavati postojeći status članstva u međunarodnim (ISO, IEC) i evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN, CENELEC). To se odnosi kako na obaveze koje proističu iz članstva u pomenutim organizacijama (plaćanje članarine), tako i na učešće predstavnika Instituta u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju.

Tokom 2017. godine Institut će nastaviti da ažurno informiše zainteresovanu javnost o pitanjima vezanim za standardizaciju i standarde.

2.2 Program rada

Programom rada Instituta za 2017. godinu načelno se utvrđuju poslovi i aktivnosti čija je realizacija planirana za 2017. godinu. U cilju njihovog lakšeg definisanja, praćenja i kasnije analize ostvarenih rezultata, aktivnosti su grupisane u nekoliko cjelina.

2.2.1 Poslovi standardizacije i prodaje standarda

Stručna tijela Instituta (tehnički komiteti) prate rad i učestvuju u radu stručnih tijela međunarodnih i/ili evropskih organizacija za standardizaciju. Budući da kroz rad ovih tijela zainteresovane strane ostvaruju konsenzus u vezi standardizacije na utvrđenom području rada, Institut će pružiti podršku kako bi se obezbijedio kontinuitet rada postojećih stručnih tijela.

Trend prodaje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata ukazuje da se tokom 2017. godine može očekivati prodaja više stotina standarda.

2.2.2 Informacioni sistem i pružanje informacija

Radi javnosti rada Instituta i pružanja informacija korisnicima, Institut će održavati i ažurirati baze podataka. Putem internet portala Instituta (www.isme.me), a po potrebi i na drugi pogodan način, javnost će kontinuirano biti informisana o crnogorskim standardima i srodnim dokumentima i standardizaciji uopšte. Shodno Zakonu o standardizaciji, informacije o donešenim i povučenim crnogorskim standardima i srodnim dokumentima tokom 2017. godine, biće objavljivane u Službenom listu Crne Gore.

Jedan od kriterijuma za ostvarivanje punopravnog članstva u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN/CENELEC je i postojanje naprednog informacionog sistema koji može obezbijediti adekvatnu komunikaciju sa IT sistemima pomenutih organizacija. Međutim, shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu, raspoloživim sredstvima nije moguće realizovati nadogradnju i unapređenje postojećeg IT sistema Instituta.

2.2.3 Razvoj ljudskih resursa

Očekuje se da će tokom 2017. godine zaposleni u Institutu prisustvovati određenom broju kratkoročnih seminara i obuka za predstavnike nacionalnih organizacija za standardizaciju, a koji će biti organizovani i finansirani od strane međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju. Potencijalne obuke mogle bi se odnositi na:

- Učešće nacionalnih tehničkih komiteta u radu međunarodnih i evropskih stručnih tijela (formiranje nacionalnog stava i procedure glasanja);
- Upravljanje rizikom;
- Bezbjednost hrane (obuke u skladu sa politikom *Codex Alimentarius*);
- Eurokodovi (obuke vezane za izradu nacionalnih aneksa);
- Energetska efikasnost, održivi razvoj i sl.

Kroz Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem planirana je stručna obuka jednog lica.

2.2.4 Međunarodna saradnja

Tokom 2017. godine Institut će nastaviti saradnju sa međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju, kao i saradnju sa nacionalnim institucijama za standardizaciju drugih država (na osnovu potpisanih sporazuma o poslovno-tehničkoj saradnji). Jedan od prioriteta je ažurno servisiranje obaveza (plaćanje članarine) koje proističu iz članstva u ISO, IEC, CEN, CENELEC.

Institut će nastaviti ugovornu saradnju sa nacionalnim tijelima za standardizaciju iz Velike Britanije, Njemačke i Francuske. To će našim korisnicima i ubuduće pružati mogućnost da preko Instituta ostvare uvid u tekst britanskih, njemačkih i/ili francuskih standarda i te izvrše njihovu nabavku.

Institut će nastaviti sa poslovima koji se odnose na obaveze kontaktne tačke za *Codex Alimentarius*.

2.2.5 Poslovi podrške državnoj upravi

Institut će organima državne uprave kontinuirano pružati potrebne informacije u vezi sa standardima i standardizacijom, te nastaviti sa donošenjem, objavljivanjem i distribucijom crnogorskih standarda i srodnih dokumenata potrebnih za izradu i implementaciju tehničkog zakonodavstva. Po potrebi, pripremaće se i popisi (spiskovi) crnogorskih standarda koji prate tehničke propise radi njihovog objavljivanja u Službenom listu Crne Gore od strane nadležnih državnih organa.

Shodno mogućnostima, predstavnici Instituta učestvovali će u radu radnih grupa koje obrazuju organi državne uprave, a čiji rad se odnosi na oblast standardizacije. Takođe, predstavnici Instituta će učestvovati u prezentaciji postojećeg stanja i ostvarenog napretka u oblasti standardizacije na sastancima vezanim za proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

U skladu sa dosadašnjom praksom, sredinom 2017. godine, Institut će ponuditi svim ministarstvima da dostave Institutu spiskove standarda koji su im potrebni kao podrška u postupku donošenja zakonodavstva iz njihove nadležnosti, a u cilju uključivanja tih standarda u Program rada i plan donošenja crnogorskih standarda za 2018. godinu.

2.2.6 Saradnja sa drugim institucijama

Potrebno je intenzivirati saradnju Instituta sa privrednim i vanprivrednim subjektima, naučno-istraživačkim institucijama, granskim i strukovnim udruženjima, udruženjima potrošača i drugim organizacijama zainteresovanim za pitanja standardizacije i standarda. Jedan od oblika saradnje je uključivanje ovih organizacija u članstvo Instituta, kao i njihovih predstavnika u rad stručnih tijela Instituta. Posebno je značajno ostvariti saradnju na projektima edukacije i podizanja nivoa znanja zainteresovanih strana o značaju i ulozi standardizacije i standarda kao i na informisanju o načinu, mogućnostima i benefitima koji proizilaze iz njihovog uključivanja u članstvo i rad Instituta.

U skladu sa Ugovorom o saradnji, koji je u novembru 2008. godine Institut potpisao sa Akreditacionim tijelom Crne Gore, Zavodom za metrologiju Crne Gore, Privrednom komorom Crne Gore i Centrom za kvalitet, težiće se intenziviranju saradnje ovih institucija u organizovanju i izvođenju specijalističkih obuka, seminara, tribina kao i organizovanja zajedničke izdavačke djelatnost iz oblasti infrastrukture kvaliteta.

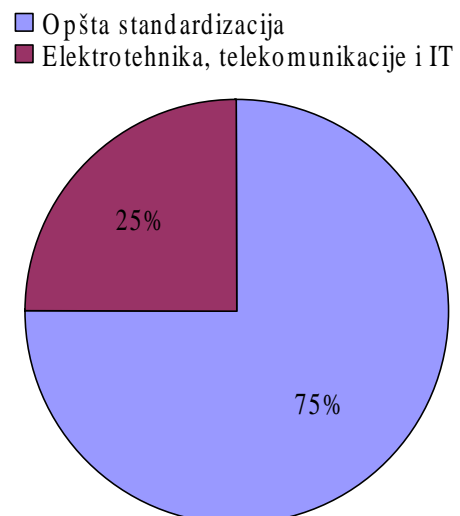
2.2.7 Projekti tehničke pomoći

Slijedeći dosadašnju praksu, tokom 2017. godine očekuje se izvođenje određenog broja kratkoročnih seminara i obuka za predstavnike nacionalnih organizacija za standardizaciju, a koje će organizovati međunarodne i evropske organizacije za standardizaciju. U skladu sa potrebama i mogućnostima, predstavnici Instituta će uzeti učešće u ovim dešavanjima. Paralelno sa tim, Institut će učestvovati u planiranju i izvođenju drugih projekata tehničke pomoći namijenjenih daljem jačanju administrativnih kapaciteta Instituta i infrastrukture standardizacije u Crnoj Gori.

2.3 Plan donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata

Priprema, donošenje i razvoj crnogorskih standarda i srodnih dokumenata predstavlja jednu od osnovnih djelatnosti Instituta za standardizaciju Crne Gore. Crnogorski standardi i srodni dokumenti donose se u skladu sa procedurom i pravilima definisanim internim pravilima standardizacije, a koja su usaglašena sa preporukama i zahtjevima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju.

Uzimajući u obzir raspoložive kapacitete, kao i sredstva za rad Instituta definisana Zakonom o budžetu za 2017. godinu, tokom tekuće godine Institut može donijeti najviše oko 2000 crnogorskih standarda i srodnih dokumenata. Od toga, 1500 standarda pripada opštoj standardizaciji, dok je 500 standarda iz oblasti elektrotehnike (uključujući oblasti telekomunikacija i informacionih tehnologija). Ovo se odnosi na donošenje nacionalnih dokumenata koji će biti identični sa odgovarajućim evropskim i međunarodnim standardima i srodnim dokumentima, a u skladu sa prioritetima crnogorske privrede i društva (uključujući potrebe i zahtjeve zainteresovanih strana i korisnika).

Pri utvrđivanju plana donošenja standarda po pojedinim oblastima standardizacije prioritet je dat harmonizovanim evropskim standardima, tj. standardima koji prate direktive "novog pristupa" i regulative EU.

Planirano je donošenje standarda i srodnih dokumenata po pojedinim užim oblastima standardizacije, a oblasti su definisane u skladu sa podjelom koje utvrđuju evropske organizacije za standardizaciju CEN/CENELEC. Riječ je o sljedećim oblastima:

1. Metalni materijali,
2. Nemetalni materijali,
3. Hemija, hemijska tehnologija i prehrambeni proizvodi,
4. Građevinarstvo,
5. Mašinstvo,
6. Saobraćaj, sredstva i uređaji za skladištenje i transport,
7. Zdravlje, zaštita okoline i medicinska oprema,
8. Proizvodi za domaćinstvo i razonodu,
9. Opšti standardi,
10. Elektronika,
11. Telekomunikacije i IT,
12. Elektroenergetika.

Konačnu strukturu standarda i srodnih dokumenata po užim oblastima standardizacije, kao i metod njihovog donošenja odrediće stručna tijela Instituta (tehnički komiteti) na osnovu prioriteta i zahtjeva zainteresovanih strana koji su uključeni u njihov rad.

Plan i program rada Instituta za 2017. godinu predviđa i aktivnosti revizije ranije donešenih standarda i srodnih dokumenata. To podrazumijeva da će se uporedo sa radom u vezi standarda predviđenih za donošenje za pojedine godine, u budućem periodu vršiti i revizija već donešenih standarda, kako je prikazano sljedećom tabelom.

Tabela 1 – Revizija crnogorskih standarda za period 2017-2019. godine

Godina	Broj MEST za reviziju
2017.	2278
2018.	2081
2019.	2153